

Nr 130.

Av herr **Olofsson** i Digernäs, om underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre fältjägaren Sifvert Wikström.

F. fältjägaren Sifvert Wikström, Bölåsen, Oviken, som är född den 23/10 1861, har varit i tjänst som indelt fältjägare vid Jämtlands Fältjägarregemente åren 1880—1885 och 1890—1902, då han meddelades avsked på grund av med läkarintyg styrkt oduglighet till krigstjänst. Han hade vid avskedet varit i tjänst sammanlagt 17 år 2 mån. 1 dag. Under denna tid fullgjorde han 624 tjänstgöringsdagar enligt bifogade avskrift av tjänstgöringsuppgift. Vid avskedet utfärdad läkarintyg bifogas jämväl i avskrift. För övrigt hänvisas till min motion nr 8 vid fjolårets riksdag.

Riksdagen fattade år 1931 på grund av Kungl. Maj:ts prop. nr 13 ett beslut rörande det indelta manskapets underhåll innebärande bland annat, att avskedad indelt manskap från armén med minst 15 men under 20 tjänsteår, som styrker sig hava tjänstgjort i sammanlagt minst 600 dagar, skulle komma i åtnjutande av underhåll ur Vadstena krigsmanshuskassa enligt samma grunder, som tidigare gällde beträffande sådant manskap som tjänat minst 20 men ej 25 år. Genom kungl. kungörelserna den 13 mars 1931 (S. F. nr 43 och 44/1931) utfärdades sedermera författning i överensstämmelse med detta beslut.

Emellertid ansåg arméförvaltningens civila departement, att författningen ifråga, ehuru den ordagrant återgav riksdagsbeslutet, icke gav ett riktigt uttryck för riksdagens mening, och begärde därför hos Kungl. Maj:t ett uttalande, att i antalet tjänstgöringsdagar icke skulle få inräknas tid, under vilken indelt soldat undergått rekryt- och underbefälsutbildning. Kungl. Maj:t lämnade också dylik förklaring den 19/6 1931 (S. F. nr 251/1931).

Det är en allmänt utbredd uppfattning, till vilken även jag ansluter mig, att denna förklaring står i strid mot riksdagsbeslutet i ämnet.

Redan i sin rätta form var emellertid icke beslutet att betrakta såsom fullt rättvist, då det tillbakasette vissa grupper i anledning av förhållanden, på vilka de enskilda indelta under tjänstetiden icke kunde inverka, men denna orättvisa förvärrades än ytterligare genom tillägget. Det fick till verkan att blott få f. d. indelta vid infanteriet kunde komma ifråga till underhåll enligt de nya bestämmelserna, medan indelta vid andra truppslag med längre ordinarie tjänstetid per år kunde få underhåll redan efter femton år och med blott regementsmötena fullgjorda och således utan någon extra tjänstgöring. Vid infanteriet däremot erfordras till och med av den som fullgjort nitton tjänsteår — således flera än riksdagen tidigare ställt som villkor för bifall å motioner om underhåll

— en extra tjänstgöring om nära 200 dagar, i varje fall för de äldsta, som tjänstgjort före 1901 års härordnings ikraftträdande. Det var icke de sistnämndas eget fel, att regementsmötena vid infanteriet voro kortare än vid övriga truppslag.

Utöver borträknandet av tiden för rekryt- och underbefälsutbildning vid beräkning av de 600 tjänstgöringsdagarna ha ytterligare oriktigheter kommit till synes vid fastställandet av vad som skall få tillgodoräknas som tjänstgöring. Sålunda lära marschdagar samt även in- och utryckningsdagar icke få räknas, oaktat samtliga dessa dagar voro tjänstgöring i uniform under militärbefäl. Som exempel kan nämnas, att Hammerdals kompani, som samlades i Ede, samlingsdagen inberäknad behövde tre dagar för inställelsen till Frösö läger. På nitton tjänsteår gjorde detta med inrycknings- och hemmarschern 114 dagar av ansträngande tjänstgöring, som nu ej lär få räknas. Men det bör jämväl tagas i betraktande, att dessa indelta praktiskt taget voro i ständig tjänst även hemma på roten. De fingo ej utan tillstånd avlägsna sig från bostadsorten. Brott mot denna föreskrift straffades som rymning. De skulle också ständigt stå till förfogande för budskickning och andra uppdrag enligt kompanichefens order. Det är numera icke möjligt att i några rullor eller andra handlingar beräkna antalet tjänstgöringsdagar av sistnämnda slag, men det torde under en tjänstetid av femton—nitton år ha varit icke så ringa. Därtill kommo i många fall arbetskommenderingar, vakttjänst, skogseldsläckningar m. fl. andra tjänstgöringsuppdrag, som numera icke kunna styrkas i arkiven. Här berörda fältjägare ha själv minne av betydligt flera tjänstgöringsdagar än som framgår av rullorna, vilka merendels voro bristfälligt förda eller stundom äro förkomna.

Även en annan sida av saken bör komma i åtanke. Ett flertal av dessa indelta, som ha 15—19 tjänsteår, äro avskedade på grund av genom läkarintyg styrkt oduglighet till krigstjänst. Nutida förfarande i dylika fall är som vi veta synnerligen grundligt, emedan ersättning kan erhållas från riks försäkringsanstalten, då det kan styrkas att tjänsten väsentligen bidragit till uppkomsten av den sjukdom, som är orsaken till odugligheten. Någon motsvarande möjlighet fanns icke före år 1909, då den första militärsättningsförordningen tillkom, och på grund härav fingo de förr vid avsked utfärdade läkarintygen oftast en slentrianmässig och ofullständig formulering, vilken numera föranleder, att vederbörande militärläkare, då de åläggas att yttra sig om fråga, huruvida sjukdom, som föranlett indeltes avskedande, kan anses som ådragen i tjänsten, knappast någonsin kunna uttala, att så är fallet. Övriga handlingar från äldre tider äro i detta avseende lika intetsägande. Det lyte, för vilket f. fältjägaren Sifvert Wikström erhöll avsked den 16 september 1902 och sålunda nödgades avbryta sin tjänst utan att ha nått för erhållande av underhåll stadgad tjänstetid, synes mig emellertid vara ett sådant som förvärras under den militära tjänstgöringen. Det lär också anses, att dylika lyten

kunna uppkomma under militärtjänst. Jag håller för otroligt, att Wikström kan ha blivit antagen till fältjägare med ett dylikt lyte. Jag håller också för otroligt, att detsamma kan ha uppkommit under civilt arbete på åker och äng. Däremot håller jag för mycket sannolikt, att ett dylikt lyte kan uppkomma och förvärras under marscherande på hårda landsvägar.

På grund av vad jag sålunda anfört och med hänsyn till att den nya bestämmelsen angående underhåll åt indelta (S. F. nr 43/1931 med ändring enligt S. F. nr 251/1931) strider mot 1931 års riksdagsbeslut i ämnet samt emedan Sifvert Wikström befinner sig i behövande omständigheter, får jag hemställa,

att riksdagen medgiver f. fältjägaren vid Kungl. Jämtlands fältjägarregemente Sifvert Wikström, emedan han avskedats på grund av lyte, som mycket väl kan vara ådraget i tjänsten, och därmed hindrats att tjäna för erhållande av underhåll stadgad tid, underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa enligt samma grunder, som gälla beträffande indelt manskap, som tjänat minst 20 men ej 25 år.

Stockholm den 21 januari 1932.

Johan Olofsson.

Avskrift.

Intyg angående f. fältjägaren *Sifvert Wikström* från Oviken.

Härmed intygas att Wikström enligt vid regementet tillgängliga handlingar fullgjort följande tjänstgöring:

1882 första rekrytmöte och reg.-möte	74
1883 andra rekrytmöte och reg.-möte	74
1884 förber. korpralskola och reg.-möte	74
1885 regementsmöte	24
1886—1889 avsked	—
1890 repetitionskurs och reg.-möte	74
1891 befälsmöte och reg.-möte	40
1892—1902 11 reg.-möten	264

Summa tjänstgöringsdagar 624

Östersund den 4 februari 1931.

A. Liljeblad.

Regementskvartermästare.

Avskrift.

*Bilaga till generalmönsterrullan för Kungl. Jämtlands fältjägarregemente
den 16 september 1902.*

Att fältjägaren vid Refsunds kompani nr 4 Wikström på grund av höggradig plattfot är till vidare krigstjänst oduglig, intygas härmed på heder och samvete.

Frösö läger den 10 september 1902.

Ludv. Curman.

Regementsläkare.